

Tjänsteutlåtande

Datum 2018-11-08

Diarienummer RUN 2018-00680

Västra Götalandsregionen**Koncernkontoret**

Till Styr-och resursutredningen (Strut) U2017:05

Inspel till Strut:s vidareutveckling av övergripande modellförslag från 2018-06-27

I januari 2018 presenterade Styr- och resursutredningen (Strut) ett övergripande förslag till modell för utvecklad styrning av universitet och högskolor. Under våren 2018 diskuterades detta förslag med olika intressenter och en vidareutveckling av modellen presenterades 2018-06-27.

Den regional aspekten behandlas inom i utredningen och Västra Götalandsregionen (VGR) berörs därför av förslaget inom ett flertal områden. I detta inspel ger Koncernkontoret sina kommentarer på utredningens vidareutvecklade modellförslag. Beredning har skett av Koncernkontoret, stab Regional utveckling i dialog med koncernstab HR. Perspektivet är därför den regionala utvecklingen i stort, men även utifrån det behov vi ser som en stor arbetsgivare och kompetensavnämare i regionen. Fokus i detta inspel är på förslaget om överenskommelser och samverkan, samt kring kompetensförsörjning.

Överenskommelser och samverkan

I förslaget lanseras idén om att på regional nivå operationalisera samverkan genom överenskommelser mellan regering och lärosäte. Överenskommelserna ”syftar till att konkretisera kopplingen mellan politiska mål och lärosätenas verksamhet genom att skapa ramar för universitet och högskolor samt sätta fokus på prioriterade mål”.

Överenskommelserna skall gå utanför traditionellt akademiska områden och kan omfatta frågor som jämställdhet, rekrytering, livslångt lärande, samverkan med externa parter och anpassning till regionala arbetsmarknadsförhållanden. Överenskommelserna skall ”premiära samverkan med det omgivande samhället”.

I förslaget lanseras idén om överenskommelser skall leda till ”faktisk samhällspåverkan”. Överenskommelserna skall leda till att kunskap och kompetens kommer till nytta i samhället. Ambitionen gäller kunskap generellt och begränsar sig inte till att endast sprida resultat som producerats vid det egna lärosätet, enligt förslaget.

I förslaget konstateras att samverkan traditionellt har värderats lågt inom akademien. Därför föreslås att särskilda medel för samverkan skall utlysas i konkurrens.

I VGR-perspektivet kan vi konstatera att det finns en omfattande och väl förankrad dialog mellan den regionala nivån och lärosätena i Västra Götaland. Förutom samverkan direkt kopplad till kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvården finns också samverkan kring samhällsutvecklingsfrågor i bredare bemärkelse. Det finns till exempel så kallade ”rektorsmöten” mellan VGR:s ledning och lärosätenas rektorer två gånger per år. Två gånger per år träffar även vicerektorerna med ansvar för samverkan VGR i en dialog med fokus på kompetensförsörjning. Målet för den västsvenska dialogen och samverkan liknar de mål för samverkan som enligt utredningen kan omfattas av överenskommelser. Exempel på samverkansmål kan gälla jämställdhet, rekrytering, kompetensförsörjning, hållbar

utveckling och integration. I flera av exemplen omfattar samarbetena flera lärosäten, liksom VGR och kommuner. Förutom VGR:s positiva erfarenheter av strukturerad samverkan med lärosätena, framförallt inom regionutvecklingsområdet, kan man också peka på det stora antal gemensamma projekt som bedrivs i samverkan med VGR och/eller med VGR som medfinansier. Detta gäller samverkan inom styrkeområden som exempelvis life science, kemiindustrin, livsmedel och jordbruk, fordonsindustrin, produktion, energiområdet, havsmiljö och maritima sektorn, textil och bioekonomi.

- VGR ser positivt på att strukturera och systematisera samverkansarbetet i form av överenskommelser.

Kompetensförsörjning

En viktig del av överenskommelserna handlar om kompetensförsörjningsfrågor.

Utredningen konstaterar att det finns utbildningsområden ”där studentefterfrågan är svag (...) men där samhällets och arbetslivets behov av utbildade är stort”. Dimensioneringen av utbildning ”bör vara en fråga i de överenskommelser som vi föreslår.”

Den regionala aspekten behandlas i utredningen. Bland annat konstateras att ”Universitet och högskolor har ett nationellt utbildningsuppdrag. Samtidigt finns det regionala perspektivet ständigt närvarande”. Utredningen anser att ”lärosätena generellt behöver stärka sin dialog med arbetslivet både på nationell och regional nivå, där dialoger med företrädare på regional nivå behövs för att utveckla de delar som behöver en regional lösning”. Utredningen anser att kompetensförsörjningsbehov inte kan lösas av lärosätena på egen hand utan att det ”också är en uppgift för arbetsmarknadens parter”. Utredningen föreslår att styrning av dimensionering inom skolområdet och hälso- och sjukvårdsområdet sker genom att aktuella lärosäten ges mål om antalet examina”.

Frågan om dimensionering och styrning är svår och kräver en förändrad styrmodell jämfört med dagens. Dialogen och samverkan mellan lärosäten, näringsliv och övriga parter i samhället måste utvecklas för att tillsammans diskutera kompetensförsörjningsfrågor på både lång och kort sikt både i frågor som rör dimension men också om innehåll. Detta är speciellt viktigt om det är flera avnämares behov som skall tillgodoses och hänsyn måste tas till faktorer som begränsade budget- och lärarresurser. En bättre samverkan mellan lärosäten kan skapa förutsättningar att erbjuda utbildningar, som t ex anses vara nödvändiga för att klara hälso- och sjukvårdens uppdrag, men där studentunderlaget (eller lärarresurserna) inte är tillräckligt för flera lärosäten att ge utbildningen var och en för sig. En överföring av resurser och samordning skulle då kunna garantera att avnämnarnas behov av kompetens möts. Vi ser här det viktigt att styr- och resursutredningen för en dialog med Socialstyrelsen och Universitetskanslersämbetet (UKÄ) kopplat till deras uppdrag ”Framtidens Vårdkompetens”.

Utredningen tar även upp frågan om lärosätenas roll för livslångt lärande. Det konstateras att ”högskolan behöver spela en mer aktiv roll i det livslånga lärandet i framtiden” och bedömningen är att ”en väl fungerande samverkan” mellan lärosätena och omgivande samhälle är en förutsättning för livslångt lärande som till stor del kan bedrivas som uppdragsutbildning. Det är dock viktigt att det finns en balans mellan den reguljära utbildningen och uppdragsutbildningen.

- VGR konstaterar att en aktiv dialog med lärosätena kring kompetensförsörjning bör prioriteras. Dock bör understrykas att resultaten inom samverkan kring kompetensförsörjning främjas av att de ingår i ett sammanhang med bredare samverkan kring samhällsutveckling.